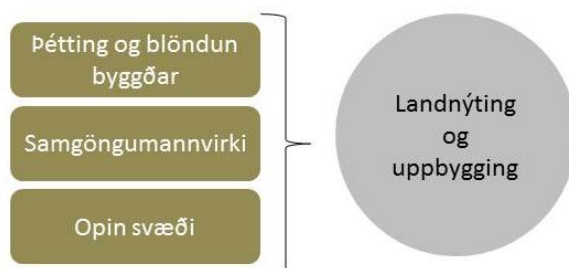

Með flutningi flugvallar fyrir innanlandsflug útfyrir borgarmörkin er líklegt að samfélag á landsbyggðinni verði fyrir neikvæðum áhrifum. Farþegum myndi fækka töluvert og í sumum tilfellum myndi flug jafnvel leggjast af (Svanbjörn Thoroddsen & Flosi Eiríksson, 2012). Í skýrslu Samgönguráðuneytisins og Reykjavíkurborgar (2007) er talið að fækkun flugfarþega í innanlandsflugi yrði 19,4% ef flugvöllur flyttist til Keflavíkur en í skýrslu KPMG er talið að flugferðum fækki um 40% (Svanbjörn Thoroddsen & Flosi Eiríksson, 2012). Neikvæð áhrif á landsbyggðina felast fyrst og fremst í því að aðgengi að stjórnsýslu, þjónustu og ýmsum menningartengdum þáttum á höfuðborgarsvæðinu verður lakara.

Áhrif á sjúkraflug yrðu líka neikvæð vegna aukinnar vegalengdar frá sjúkrahúsum borgarinnar (Samgönguráðuneyti og Reykjavíkurborg, 2007).

3.4 Landnýting og uppbygging

Mynd 3-14 Þættir aðalskipulags til umfjöllunar varðandi landnýtingu og uppbyggingu.

Fram kemur í tillögu að aðalskipulagi að íbúum hefur fjölgað að meðaltali um 0,97% á ári síðastliðin 20 ár. Íbúaspá aðalskipulagsins til ársins 2030 gerir ráð fyrir um 0,9% íbúafjölgun á ári. Aukinn íbúafjöldi í borginni kallar á frekari uppbyggingu. Bein umhverfisáhrif af þróun borgar felst m.a. í að land er tekið undir byggð og önnur mannvirki. Áherslur skipulagsins hafa því verið annars vegar að takmarka útbreiðslu þéttbýlisins og að nýta landsvæð betur, sem hefur þegar verið raskað, áður en byggt verði á nýjum stöðum innan borgarmarkanna.

Flatarmál lögsagnarumdæmis Reykjavíkur er um 275 km² en vegna náttúrulegra takmarkana, svo sem vatnsverndarsvæða, hæðar yfir sjávarmáli, náttúruverndarsvæða og græna trefilsins, er stór hluti ekki fýsilegur til byggðar (Tafla 3.9). Sá hluti fellur undir óbyggð svæði sem eru um 111 km² eða um 46% af heildarstærð lögsagnarumdæmis Reykjavíkur. Landbúnaðarsvæði og önnur svæði á Kjalarnesi eru um 21% af lögsagnarumdæminu og eyjar og sker um 2%. Græni trefillinn nær yfir um 12% og er skilgreindur sem vaxtarmörk þéttbýlis borgarinnar til austurs til frambúðar. Vegna þessa er ekki gert ráð fyrir að þéttbýlissvæði borgarinnar teygi sig lengra til austurs. Svæði í útjaðri höfuðborgarsvæðisins eru ekki talin eins fýsileg til uppbyggingar og áður vegna vaxandi samgöngukostnaðar, neikvæðra umhverfisáhrifa frá bílasamgöngum og áherslna um betri nýtingu lands.

Tafla 3.10 Stærð lögsagnarumdæmis Reykjavíkur og svæða sem ekki er fýsilegur til byggðar.

Landsvæði	Stærð [km ²]	Hlutfall [%]
Lögsagnarumdæmi Reykjavíkur	275	-
Óbyggð svæði	111	46
Landbúnaðarsvæði	58	21
Eyjar og sker	5,5	2
Græni trefillinn	33	12
Svæði sem henta til byggðar	67,5	19
Samtals	275	100

Sjálfbær þróun er eitt megin leiðarljós við stefnumótun aðalskipulagsins. Þétting byggðar fellur vel að náttúrulegum takmörkunum um þróun byggðarinnar og markmiðum um sjálfbæra þróun. Með stefnu um aukinn þéttleika er áætlað að byggingarland í Reykjavík nái yfir um 60% af framboði landrýmis til uppbyggingar á höfuðborgarsvæðinu. Árið 2010 náði þéttbýli Reykjavíkur yfir um 51 km² svæði sem er um 18% af heildarflatarmáli lögsagnarumdæmisins. Áætlað er að á skipulagstímabili aðalskipulagsins muni þéttbýlissvæði borgarinnar stækka um allt að 12 km².

Stefna um aukinn þéttleika byggðar er talin ein lykil forsenda um sjálfbæra þróun borga. Framkvæmd þéttingarinnar og hvar hún fer fram skiptir miklu máli svo sú þróun geti verið álitin sjálfbær. Þétting byggðar er almennt talin hafa jákvæð áhrif á náttúrulegt umhverfi með bættri nýtingu á borgarlandi og að minna óraskað svæði í útjaðri borga er brotið undir byggð. Áhrif þéttingar á umhverfisþætti fer eftir staðsetningu þéttingarsvæða og gerð þess landsvæðis sem fer undir þéttinguna. Einnig skiptir máli hvernig samgöngutengingar falla að svæðinu og hversu mikil þéttingin er. Hafa ber í huga hvort svæði sem tekið er undir þéttingu hafi náttúrulegt eða útivistarlegt gildi. Sérstaklega þarf að varast rask á mikilvægu búsvæði dýra og gróðurs. Almennt er betra að nota röskuð svæði til uppbyggingar og sneiða sem mest hjá grænum svæðum m.a. þar sem þau eru líklegri til að viðhalda líffræðilegan fjölbreytileika staðarins og meðhöndla yfirborðsvatn á náttúrulegan hátt. Þegar byggð er þétt þarf að taka tillit til grænna svæða með því að forðast að skerða þau og bæta upp fyrir græn svæði sem brotin eru undir byggð.

Í skipulagi er notast við hugtökin græn svæði (greenfield) og brún svæði (brownfield). Grænt svæði er landsvæði í borg sem aldrei hefur verið byggt á. Brúnt svæði er aftur á móti landsvæði þar sem einhver starfsemi hefur verið en er nú yfirgefið eða landsvæðið sé með virkri starfsemi (t.d. iðnaður eða verslun) en nýta mætti landið betur.